

Sprawozdanie z działalności Komisji Księgi Stadnej Koni Rasy Huculskiej w latach 2012-2015

Zgodnie z decyzją Zarządu PZHK z dn. 21 czerwca 2012r. Komisja Księgi Stadnej Koni Rasy Huculskiej powołana została w następującym składzie: Marek Gibała – przewodniczący oraz członkowie: Władysław Brejta, Andrzej Goraus, Maciej Jackowski, Andrzej Kosior, Paulina Peckiel i Teresa Pracuch.

Na swym pierwszym posiedzeniu w dniu 12 listopada 2012 Komisja wybrała wiceprzewodniczącego, którym został pan Andrzej Goraus. Podczas spotkania dokonano również oceny aktualnej sytuacji w hodowli koni rasy huculskiej oraz stopnia realizacji zapisów Programu Hodowli. W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła łącznie 7 posiedzeń na terenie Polski południowej gdzie występuje największa koncentracja hodowli koni rasy huculskiej oraz gdzie organizuje się najwięcej zawodów dla koni tej rasy.

Do najważniejszych zadań Komisji Księgi w okresie sprawozdawczym należały:

- monitorowanie realizacji zapisów Programu Hodowli,
- coroczne zatwierdzanie terminów prób dzielności, konkursów eliminacyjnych i ogólnopolskich czempionatów: młodzieżowego i użytkowego,
- organizowanie przed każdym sezonem odpraw z gospodarzami zawodów i przedstawicielami OZHK/WZHK,
- wyznaczanie gospodarzy ścieżek huculskich i składów komisji ogólnopolskich czempionatów,
- współpraca z Zarządem Polskiego Związku Hodowców Konia Huculskiego,
- zatwierdzanie Regulaminu Ogólnopolskiego Czempionatu Użytkowego,
- przeprowadzanie komisyjnej kwalifikacji młodych ogierów do hodowli;
- analiza i podsumowanie po każdym sezonie wyników prób dzielności i czempionatu użytkowego,
- zatwierdzanie przydomków hodowlanych,
- opiniowanie stanowisk i wystąpień PZHK do HIF,
- prace nad nowelizacją zapisów Programu Hodowli.

W ramach nadzoru Komisji nad realizacją Programu Hodowli ustalono, że na każdych zawodach huculskich organizowanych w kraju obecny będzie co najmniej jeden przedstawiciel Komisji Księgi. W

latach 2012-2015 zorganizowano w Polsce łącznie **89** konkursów dla koni huculskich o charakterze hodowlanym, co przedstawia poniższa tabela:

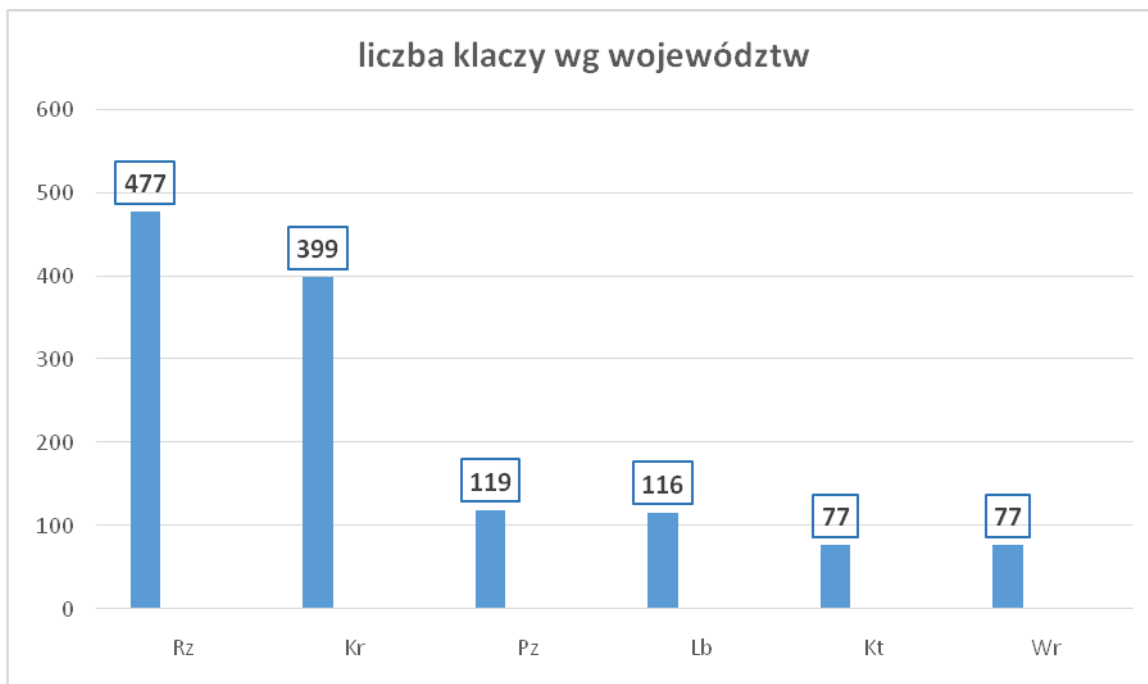
Rok	Próba zasadnicza	Konkurs eliminacyjny	Czempionat młodzieżowy	Czempionat użytkowy
2012	16	9	1	1
2013	9	7	1	1
2014	12	8	1	1
2015	13	7	1	1
	50	31	4	4

Pogłowie klaczy matek czynnych w hodowli oraz liczbę ich potomstwa w okresie sprawozdawczym obrazuje następujące zestawienie:

Rok	2012	2013	2014	2015
Klacje starsze	1241	1280	1268	1361
Klacje młode	205	186	223	200
Razem klacje łącznie	1446	1466	1491	1561
Żrebaki – klaczki	300	338	341	394
Żrebaki – ogierki	303	324	310	401

Z czternastu rodzin żeńskich obecnych w hodowli najliczniej reprezentowane są: rodziny Polanki(P), Wyderki(W) i Wołgi(O); najrzadziej: Gurgul(G), Redy(Z) i Sekundy(T) . Około 140 klaczy matek jest na etapie trzech państwowych stadnin, co stanowi 9% pogłowia krajowego. Choć coroczny remont klaczy utrzymuje się na poziomie 16-17% to liczba klaczy matek tak gwałtownie nie rośnie; co świadczy, że w ostatnich latach ze względu na zaawansowany wiek znaczny procent klaczy starych wypadł z hodowli.

Określi o największej liczbie klaczy prezentuje poniższy wykres:

Ponad 61% klaczy hodowanych jest na południu Polski, w rejonach podgórskich i górskich, gdzie warunki środowiskowo-klimatyczne są najbardziej sprzyjające dla koni rasy huculskiej.

W okresie sprawozdawczym Komisja przeprowadzała coroczne kwalifikacje młodych ogierów do hodowli, odbywały się one początkowo w trzech miejscach w Polsce, w ostatnim 2015 r. zdecydowano

o jednej kwalifikacji, która miała miejsce w październiku ub. r. w Klikowej. Przez okres czterech lat Komisji przedstawiono łącznie 54 ogiery, z których kwalifikację uzyskało 30 (55%). Dominowały ogiery z rodu Hrobego, Goralą i Gurgula, wciąż nielicznym pozostaje jedyny polski ród Polana.

Strukturę wiekową ogierów czynnych w rozrodzie w okresie sprawozdawczym przedstawia poniższa tabela:

Rok	Liczba	Wiek (lata)			
		3- 5	6 – 10	11 – 15	pow.15
2012	214	37	83	59	35
2013	201	25	80	64	32
2014	190	16	66	75	33
2015	190	17	57	79	37

Z zestawienia wynika, że wzrasta liczba ogierów starszych kryjących, co świadczy o ich długowieczności, a cecha ta jest jak wiadomo jednym z głównych celów zapisanych w Programie Hodowli.

Liczebność koni poddanych zasadniczym próbom dzielności przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym obrazuje poniższe zestawienie:

Rok	Próba wierzchowa	Próba zaprzęgowa	Liczba klaczy/ogierzy	Razem
2012	15	1	237/23	260
2013	9	-	156/7	163
2014	12	-	182/7	189
2015	12	1	196/15	211
Razem	48	2		823

Średnia liczba koni w jednej próbie wynosiła ponad 16 sztuk, a zdawalność kształtowała się na poziomie 78-84%.

Konkursy	2012	2013	2014	2015
Liczba eliminacji	9	7	8	7
Liczba koni	118	130	148	123
Liczba przejazdów	213(1,8)	250(1,9)	311(2,1)	304 (2,5)
Konkurs finałowy (liczba koni)	32	39	37	36

Najwyższym stopniem zaawansowania użytkowego w hodowli koni rasy huculskiej są organizowane w każdym roku czempionaty użytkowe, które poprzedzają eliminacje rozgrywane w różnych miejscach w Polsce. W ostatnim czasie liczba koni biorących udział w tych konkursach zwiększa się, co świadczy o wzroście użytkowości koni rasy huculskiej. To również istotny element wpływający na wyliczenie kategorii dla ogierów i klaczy.

Komisja Księgi w latach 2013-2014 zajmowała się również nowelizacją programu hodowli. W szerokiej dyskusji ze środowiskiem hodowców wypracowano ostatecznie i zatwierdzono następujące zmiany w programie, które zgodnie z decyzją Ministerstwa Rolnictwa wprowadzono w życie od 1 maja 2014. Należą do nich :

- Wprowadzenie dopuszczalnej siwizny u ogierów, niedopuszczalne są odmiany u kl. maści kaszt
- Rezygnacja z obowiązku badania markerów genetycznych źrebiąt ur. od 1 stycznia 2014,
- Nazwa konia nie powinna się powtarzać wcześniej niż po upływie 20 lat,
- Wprowadzenie od 2017 roku min. wiek 36 miesięcy dla og i klaczy wpisywanych do ksiąg
 - Minimalna bonitacja dla klaczy przy wpisie 76 pkt,
 - Obowiązkowa próba zasadnicza dla wszystkich klaczy wpisywanych do ksiąg od 2014,
 - Wymóg minimum 5 koni w próbie zasadniczej bez względu na płeć,
 - Wprowadzenie oceny słownej w wynikach próby dzielności,
 - Zmiana kategoryzacji ogierów,
 - Wprowadzenie kategoryzacji klaczy,
 - Zmiana w OCU – płyta 20%, próba 30%, ścieżka 50%

Realizacja przyjętych wniosków:

- Podniesiono minimum bonitacyjne klaczy wpisywanych do Księgi na 76 pkt;
- Zasadniczymi próbami dzielności zostały objęte wszystkie klacze włączane do rozrodu
- Znowelizowano kategoryzację ogierów i wprowadzono kategoryzację klaczy.

Działania i zalecenia na najbliższe lata:

- Dokonać oznaczenia rodzin żeńskich w populacji wszystkich klaczy wpisanych do ksiąg przeprowadzając ich analizę ilościową i jakościową;
- Opracować program do liczenia spokrewnienia / inbrodu w populacji koni rasy huculskiej,
- Określić wyższe progi selekcyjne przy wpisie do ksiąg młodych klaczy z najliczniejszych rodzin,
- Tworzyć warunki komisyjnej kwalifikacji młodych klaczy do hodowli,
- Monitorować obowiązkowe próby dzielności klaczy i ogierów wpisywanych do ksiąg zgodnie z wymogami Programu Hodowli Koni Rasy Huculskiej.

Marek Gibała

Przewodniczący Komisji
Księgi Stadnej Koni Rasy Huculskiej